

مجموعه سنون

اثر

جمعیت علمیه عثمانیه

ایفین پی

نومرو ۱۷

نجدی الاول

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اولمشد

۱۲۸۰

(علم معادن) (مابعد)

طبیعتده التون یا خالص و یا خود معادن سائرہ ایله مخلوط اوله رق بولنور
و مخلوط بولنانلری اکثر یا کومش و باقر و قور شون و تیمور جوهر لری
داخلنده اولوب مصارفی قورر ایسه ذکر اولنان معدنلردن
افراز و تفریق اولنور. مقدمه بالنا سببه ذکر اولندیغی اوزره
خالص التون اجسام بسیطه دن ارلوب عملیات کیمیویه
واسطه سیله اجزای هر کبه سنک تحلیلی ممکن دکندر. کومشک
تعریفنه کچمزدن اول ذی قیمت اولان معادنک کیفیت اخراج
و مقدارینه و حالات سائرہ سیله قنغی محالرده بولندقلرینه دایر
بعض معلومات مجمله اعطاسی مناسب کورلمشدر.
معادن مذکوره کره ارضک محال مختلفه سننده بولنوب
مسبوق الذکر اورال طاعلری معدنلری کشف اولنمزدن مقدمه معادن
معدنلرہ قطععات حارده تصادف اولنورایدی شمدی کره ارضک
قطععات خسه سنک جله سننده بولنور. هر قدر التون و کومشک
ازمنه قدیمده کثری روایت اولنور ایسه ده قریب صحت بر کیفیت
اولدیغی درکاردر. چونکه بولنورک ترایدی امر یقا قطعده سنک
کشفندن صکره ایدوکی معلوم اولوب بره زیلیا مملکتیله اسپانیالورک
قولونیازنده زیاده التون و کومش اخراج اولنمشدر. شویله که
مشهور موسیو هونبولدک تحقیقاتیله مبتدر که مذکور قولونیازک
کشفندن میلادک ۱۸۰۳ سنه سنه وارنجه دهک یعنی اوچوز
اون برسنه ظرفنده اراضی مز بورده ده اوچ ملیون التیوز بکرمی
بش بیک مارقه یعنی بشیوز التمش بریک اوچوز التمش بش
(۵۶۱۳۷۵) قبه التون حاصل اولمش اولوب مدت مر قوه ده

بره زیاده دخی بونك ایکی مثلی استخراج اولمیش ایدوکنده بنسأ امر یقأی جنوبیده مدت مذکوره ظرفنده حاصل اولان التونك مقدار مجموعی قریب صحت اوله رق طقوز یوز یمش التبیك بشیوز (۹۷۶۵۰۰) قیده بالغ اولمش اولور . لکن ذکر اولنان مدتدن صکره حاصلات بوسیاقده قالمیوب تنزل ایلشدر . فقط روسیه ممالکنده التون معدناری کشف اولنوب سنوی اوچبیک درتیوز اون قیده (۳۴۱۰) التون استخراج اولنور و بومقدارک اچده قیمتی اونیدی ملیون التیوز قرق بیک فرانق ایدر که بهر فرانق درت بحقوق غروش اعتبار اولنسه یوزالی طقوز بیک یدی یوز التمش کبسه اچده ایدر (۱۵۹۷۶۰) . بویقینلرده باخساب تنظیم اولنان جدولده نظرأ اوسترابادان بشقه بتون دنیاده موجود معدنلردن برسنه ظرفنده چیقاریلان التونك مقداری بروجده آتی بیان اولنور :

یکون حاصلات هر مملکتک حاصلاتی

	قیده	قیده
اوروپا قطعده سی		
اوستریا مملکتی داخلنده واقع مجار	۱۲۷۲	
واردل و تیروول مملکتلری		
ساردینیا مملکتی	۰۰۳۲	
المانیاده واقع حارس مملکتی	۰۰۰۳	
روم ایلی	۰۰۸۰	
		۱۳۸۷

اسيا قطعہ سی

۷۰۹۴ روسیہ ممالکی داخل شدہ واقع

اورال و الطای طاغری

۵۶۰۰ تبت و ہندوستان

۱۲۶۹۴

افریقا قطعہ سی یکون حاصلاتی

۴۸۰۰

امریقا قطعہ سی

۶۸۰۰۰ کالیفورنیا

۱۷۶۰ برہزیلیا

۴۸۰۰ مکسیقا

۲۸۸۰ ممالک مجتمعہ امریقا

۳۲۰۰ غرانتہ جدید

۱۲۰۰ شیلی مملکتی

۰۸۰۰ ارجانتین جمہوری

۰۸۰۰ پرومملکتی

۲۰۰۰ محال متفرقہ حاصلاتی

۸۵۴۴۰

۱۰۴۳۲۱

بہرقیہ التونک بہاسی یکرمی بیک یعنی درہمی الی غروش حسابیلہ
ذکر اولنان برس نہ لک التون حاصلاتک قیمتی درت ملیون یوز یتمش
ایکی بیک سکز یوز قرق کبسدہ اچہ ایدر اوسترایانک التون معدنلری

قاليفورنيا معدنلری کي نابت وخالص اولوب غایت چوق وکارلی اولغله اورو پاتک هر جانبندن وامر يقادن وچيندن وحتی قاليفورنيا معدنلرندن دخی عمله کيدوب برايکی سنه ظرفنده بش التیوز بیک نفوس اشو کاره رغبت ایدرک او لجانبه نقل خانه ایلشلردر .
 میلادک ۱۸۵۴ سنه سی حاصلاتی بر میلیار فرانقه یعنی سکر میلیون سکر یوز بیک کبسه دیه بالغ اولمش ایدوکی تحقیق قلمشدر . اشته بوسیاق ایله التونک ترقیسی فیئاتک تنزل وتندیسنه بادی اوله جغی وکومشک اخراجی دخی بومر کرده ترقی بولمديغندن التونه نسبتله کسب قیمت ایله جکی درکاردر .

نمادار کومش معدنلری خط استوادن بعید محللارده وغایت مرتفع وطاقلق مملکتلرده مثلا اسوج و نور و جیاده و قطب شماله قریب محللارده بولمش اولوب صیحا مملکتلرده دخی وارایسه ده ینه جبال شاهقه جوارنده تصادف اولمشدر . واور و پاده واقع کومش معدنلرینک رابع مقداری حاصلاتی یالکز ساقسونیا دولتی معدنلرندن حصوله کلوب مجارستانده دخی کلیتو معدنلر وارددر . روسیه ده اولان کومش معدنلرندن سنوی قرق بیک کبسه اقله لک کومش حاصل اولور وامر یقامعدنلرندن حین کشفندن میلادک ۱۸۰۳ تاریخه قدر استخراج اولمش اولان کومشک مجموع مقداری یتش طقوز میلیون درتیوز التمش سکر بیک بشیوز (۷۹۴۶۸۵۰۰) قیه ایدوکی دفتره مراجعتله معلوم اولمشدر . الحاصل یکی دنیاده اوچیوز سنه مدته اخراج اولنان کومش اذابه اولسه رق انکله برکره اعمال اولنسه قطری تخمینا اوتوز بر ارشون اولور . سیم نابت یعنی طبیعتده بولنان خالص کومش کاه مکعب و مثنی شکلرنده

وگاه ورقه والیاف وگاه دیش دیش ورگی هیئت و رسم کرده اوله رق
کاوین اوله تسمیه اولسان اراضیده واقع احجار ارازلیده
ونادراً دخی ارضی سائرده بولنور . هر بقدر ذهاب ثابت
حبوی الشکل اولور ایسندده بورسمده کومش هیچ بولنماشدر .
انهار محال زنده و اووه زده کومش بولنمز . اشبو معدن چوق کره
معدن سائر ایله مخلوط و مزوج اوله رق بولنوب بالاده ذکر
اولندبغی اوزره اکثریا قورشوندن استخراج ایدرلر . زیرا قورشون
جوهرلرینک جمله سی کلی ویا جزئی دائماً بر مقدار کومشی حاویدر .
الان ایشلدلکده بولنان کومش معدنلرینک تقریباً حاصلات سنویه سی
بر وجه آتی ذکر اولنور .

ساردنیا ۰۰۰۴۸۰
 محال متفرقه حاصلاتی ۰۰۰۳۲۰
 روم ایلینک حاصلاتی مجهول ۰۰۰۰۰۰

 ۹۵۳۸۴

اسیاق قطعہ سی ۱۸۰۰۰
 روسیہ نیک آسیادہ واقع ممالکی ۱۸۰۰۰
 اناتولی و چین و محال سائرہ حاصلاتی ۰۰۰۰۰۰
 مجهول ۰۰۰۰۰۰

 ۱۸۰۰۰

امریقا قطعہ سی ۳۹۲۸۰۰
 مکسیقا ۲۴۰۰۰۰
 یونوریز ۱۳۲۰۰۰
 پرو و بولیوی ۰۸۲۶۶۰
 ممالک مجتعه امریقا ۰۳۳۰۰۰
 شیلی

 ۸۸۲۴۶۰

 ۹۹۵۸۴۲

کومشک پر درہمی یوز اون پاره حسہ اینلہ مذکور بر سندلک کومش
 حاصلاتنک قیتی ایکی میلیون یوز طقسان یک سکز یوز الی ایکی
 کبشہ اچہ ایدرو انکلہ بر کرہ اعمال اولنسد قطری تخمینایدی بچق
 زراع اولور.

عنصر معدنی کومش جله نك معلومی اولدیخی اوزره بیاض و غایت اعلا
جلا قبول ایدر بر جسمدر . حتی اجسام معدنیه بیننده بوکا یقین جلا
اخذ ایدن چلیکدن غیری اولوب آینه ایجادندن اول کومش لوحه
استعمال اولوردی . اشبو عنصر صودن ارن بچوق دفعه آغر
اولوب قوه تطریقه سی و قوه انحراریه سی التوندن بشقه جله
معدنله فائقدر . و متصوت اولوب صداسی دخی بلند و رقیق
اولدیغندن فرانسه نك بر محنده منا ستره کومشدن بر چاك تعلیق
اولمشیدی . و بونك صداسی سائر چاکلرك صداسنه بکرمیوب
خیلی اوزاقدن ایشیدیلور ایدی .

عادی حرارته هوانك و صویك کومشه تأثیری یوقدر . انون کپی
عدسی الشکل جام ایله تجزیه ممکندر و حامض آزوت یعنی تیراب
درونده فحل اولور و محلول مذکور درونته بر مقدار زییق
علاوه قلنسسه مذکور حامضك زییق ایله امتزاجی کومش ایله اولان
امتزاجندن زیاده اولغین محلول اولان کومش دمت دمت و اغاج
رسمنده ظهور ایلدیکندن کیمیا کورلر بیننده حجر دیانا
تسمیه اولنور .

عناصر بسیطه معدنیه دن بری دخی باقر اولوب التون و کوشدن زیاده
مبدول و جوهرلی دخی هر طرفه موجوددر . باقر قدیمدیر و معلوم
و اسلحه اعمالنده مستعمل اولوب خلیطه لری دخی هوا و صوده
متغیر اولدیغندن ازمنه قدیمده بعضاً تیوره ترجیح اولمشیدی
والان تیمورك قوللا نیلدیخی شیلرده دخی استعمال اولنور . علی الخصوص
انکلسره ده کسرت شیوعی واردر . باقرک معادن سائر ایله
اولان خلیطه لری مشهور و معتبر اولوب برنج و طومباق دینلان

خلیطه را باقر و توتیان و طوج اسمبله معروف اولان خلیطه دخی
 باقر ایله قلایدن عبارتدر .
 قدیمدنبرو معلوم و مشهور اولان جیوه عادی حرارتدرده مایع
 و بیاضه قریب رنگلی و مجلا و صودن اون اوج بچق دفعه
 اغیرر معدندر . مایع معدنی مذکورک حرکتی کند و سنه مخصوص
 اولوب ککوچک و مدور دامله زره منقسم اولور لکن یسوک
 پارچه لری مدور اولوب معادن سائرته مذاب اولدیغی حالده
 اخذ ایلدکلری شکل ککبی یا صیغه بر هیئت کسب ایدر
 و تبخیر اولدیغندن صوکی تبخیر و تقطیری اساندر . و بخارینک
 دخی قوه انبساطیه سی چوق اولدیغندن درینده محفوظ بولندیغی
 هر قنغی محکم قابده اولسه کسر و شکست ایده یلور . جیوه عادی
 درجه حرارتده بیله تبخیر ایدر ایسه ده لکن هواسی تخلیه
 اولمش قابله زاده تبخیر ایتدیکی مجربدر . جیوه نک عملیات کیویه ایله
 انجمادی ک قولای اولوب بیچاق ایله کسبله جک صورته متصلب
 اولور . و صفر درجه دن اشاغی قرق بش بچق درجه ده دکن
 تبرید اولسه تصلب ایدوب متطرق بر معدن اولور . معلوم اوله که
 کره ارضک اقطار قطبیده سنده جیوه بالطبع منجمد اولوب حتی
 قطب شمالی کشفته کیدن مشهور قبودانلر قورشون یرینه ذیق
 متصلب ایله تفنک انداخت ایتشلر و بر اصبع مقدار قانلغنده اولات
 تنه دن مرور ایتدیر مسلردر . و نور و چیا مملکتنده بعضاً زیاده
 صفوق اولدیغندن میلادک ۱۸۳۵ یعنی هجری تک ۱۲۵۱ سنه سنده
 جبال اوزرنده واقع دودآس نام شهرده جیوه کندی کدینه تصلب
 و انجمد ایش و شول مرتبه صلابت کسب ایلشکه عادتاً ضرب

اولند جق درجه تسخن اولنان تیمور کبی چکیج ایله ضرب
اولنمشدر. موقع مذکورک عرضی ۶۲ درجه ۳۲ دقیقه ۲۰ ثانیه
اولوب سطح دریادن دخی ارتفاعی یالکز ایکیک طقسان
ایکی قدمدر.

تصلب ایتمش حیوه بی صویه وضع اینسه لاریوب مانع حالت
کیرر ایشده دروننده بولندیغی صودخی انجماد ایلر و اشبو
معبدن ذاتاً بارد اولوب بولندیغی محلی اصلا تمز. و ذکر
اولندیغی اوزره ثقلت اضافیه سی ۵۶، ۱۳ اولدیغندن درونته القا
اولنان تیمور وقورشون و بونک کبی شیردیه اینیوب اوزرنده
یوزرلر. حیوه بی حل ایتمک ایچون تیزاب استعمال اولنور. و تیموردن
بشقه کافه معادنه تأثیر ایدوب انلرایله اختلاط و امتزاج ایدر.
و حاصل اولان خلیطه لره دخی کیمیا کران بیننده ملغمه تسمیه اولنور.
اشبو ملغمه لر حکمای متقدمین نزدنده معلوم و مشهور اولوب
اصول لرجه التون استحصال ایتمک و معادنی تصفیه ایله
التونه قلب ایلمک ضمننده مذکور ملغمه لری استعمال
ایدر لایدی. طبیعته زیسقی ثابت و نادراً کومش ایله اولان
ملغمه سی بولنور ایسه ده سائر ملغمه لری بولنما مشدر.
صناعته ملغمه لک بر قاجی مستعمل اولوب قلا ی ایله حیوه دن
مرکب ملغمه آینه سریدر.

التون و یا کومش یالیزی ایچون دخی حیوه استعمال اولنور.
و کیمیا خانه لره و اجزا خانه لره انواع آلات و ترکیبات ایچون
صور مختلفه ده استعمالی واردر. طبیعته بولنان حیوه
جوهر لری قلور و خصوصیه ککوگرد ایله ممزوج اولار ق پک

چوق محللرده ظهور ایدرکه جوهر مذکوره زنجیره طبیعی تسمیه
اولتور. اوروپاده الك مشهور و نمادار جیوه معدنری اسپانیاده
واقع المعدن نام محله در. اشبو المعدن نام محلك جیوه جوهری
قدیم اولوب حتی یونانلرک و رومالولرک زمانده استخراج اولمش
ایسده اندلس مملکتی و بتون اسپانیایا قطعه سی مسلمانلرک
ید تصرفلرنده ایکن زیاده ایشلدلدیکندن عربی اسم ايله
شهرت بولمشدر.

(ادهم)

(بقیه سی صکره)

ناظر نافعده و معارف عمومی

(صربستان تاریخ و جغرافیای (مابعد)

صربلور فی الاصل (اسقلاون) (۱) جنسندن اولوب ابتدای افلاک
جهت شمالیه سنده بولان قراپاق طاغلرنده ساکن ایدیلر مشهور
(۱) میلاد حضرت عیسی دن تقریباً اون بش قرن اول روسیده
بحر حرزه منصب اولوب (وولغا) تسمیه اولانان نهرک جانب غریبسنده
موطن بر قوم وارایدی، و بری (واند) و دیگر (اسقلاون)
نامیه ایکی طائفهیه متقسم ایدی. بونلردن مؤخرأ ملل مختلفه
ت شعب ایشدر. روما دولتی تخریب ایدن اقوام وحشیده دن معدود
(هنت) و (ونت) و (ویندیل) و (واندال) قوملری مذکور واند
فاملیاسندن اولوب جنوب و غرب طرفلرینه یابلسلر و اسقلاونلر
روما حکومت غریبه سنک اضمحلالندن یعنی میلادک مائه